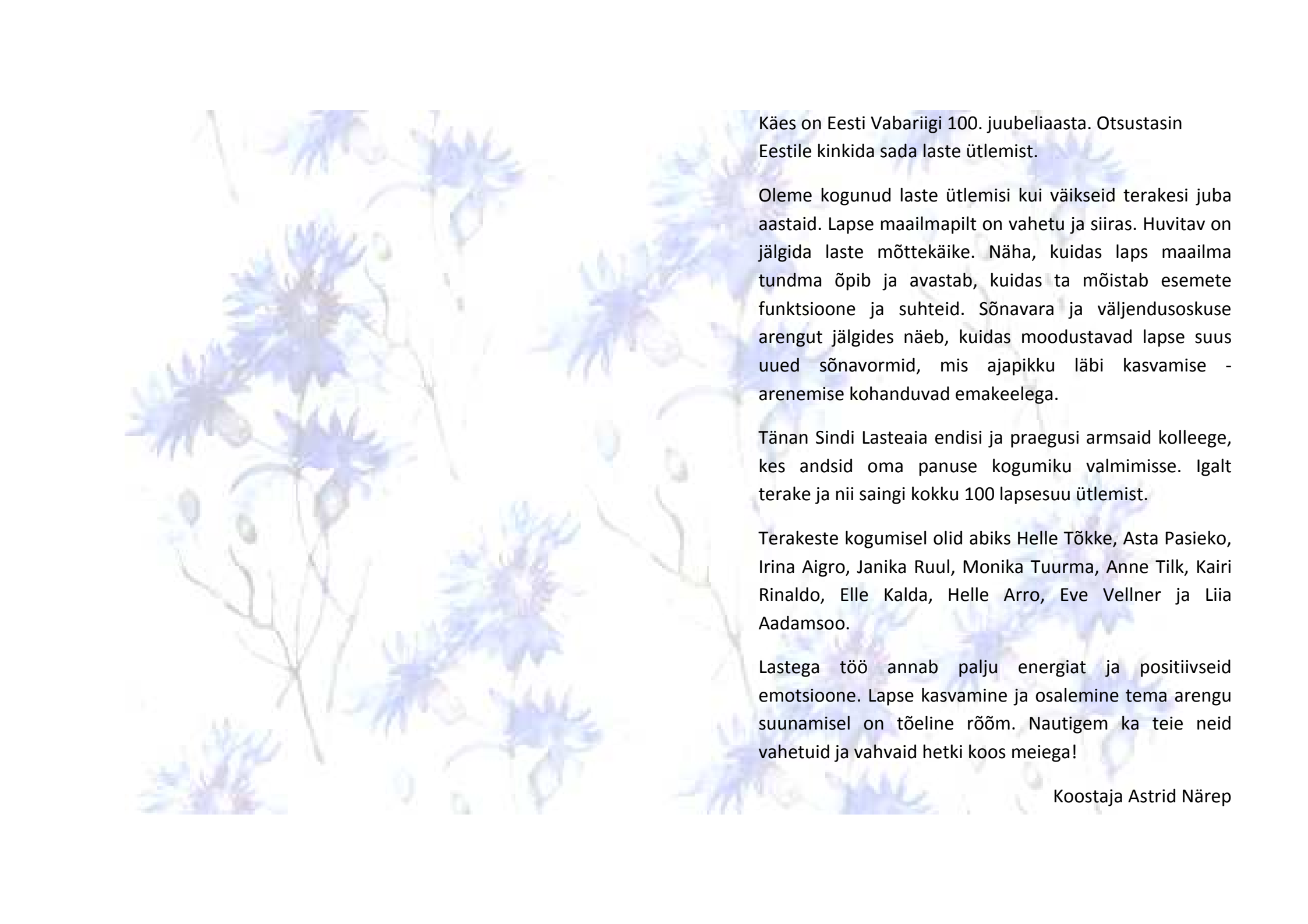




**100 terakest
Sindi
Lasteaia
lastelt**



2018



Käes on Eesti Vabariigi 100. juubeliaasta. Otsustasin Eestile kinkida sada laste ütlemist.

Oleme kogunud laste ütlemisi kui väikseid terakesi juba aastaid. Lapse maailmapilt on vahetu ja siiras. Huvitav on jälgida laste mõttekäike. Näha, kuidas laps maailma tundma õpib ja avastab, kuidas ta mõistab esemete funktsioone ja suhteid. Sõnavara ja väljendusoskuse arengut jälgides näeb, kuidas moodustuvad lapse suus uued sõnavormid, mis ajapikku läbi kasvamise - arenemise kohanduvad emakeelega.

Täna Sindi Lasteaia endisi ja praegusi armsaid kolleege, kes andsid oma panuse kogumiku valmimisse. Igalt terake ja nii saingi kokku 100 lapsesuu ütlemist.

Terakeste kogumisel olid abiks Helle Tõkke, Asta Pasioko, Irina Aigro, Janika Ruul, Monika Tuurma, Anne Tilk, Kairi Rinaldo, Elle Kalda, Helle Arro, Eve Vellner ja Liia Adamsoo.

Lastega töö annab palju energiat ja positiivseid emotsioone. Lapse kasvamine ja osalemine tema arengu suunamisel on tõeline rõõm. Nautigem ka teie neid vahetuid ja vahvaid hetki koos meiega!

Koostaja Astrid Närep

- **RANDEL** (5a) (köhib rühmas) ütleb õpetajale: Ema ei ravi mind üldse, annab ainult mõne klõmaka ja kõik! Pärast täpsustab: Noh, pertussiini klõmaka!
- **KLAID** (4a) ütleb Indrekule: Anna see „tule kustu” mulle tagasi! (Jutt on väikesest taskulambist).
- **ANNI** (4a) tuli hommikul pimedas lasteaeda ja räägib: Ma ei teadnudki, et lasteaed on ka öösel lahti.
- **ANNI** (4a): Ma kasvan varsti suureks ja siis hakkab „emaseks”.
- **ANNI** (4a) räägib lastele: Mul käis homme vanaema külas ja pealkiri oli Milla.
- **KADI** (4a): Mul oli homme kodus pea natuke haige, ma läksin peast soojaks.
- Õpetaja küsib lastelt, et mis mets kasvab kahel pool tee ääres.
SIREL (6a): See on eramets!
- Akna taga lendlevad tuules toomingaõied.
ANGEELIKA (5a): See pole lumi, vaid doominoõied!

- **KÄTLIN** (3a): Kasvataja, emme ütles, et ma pean selle äramagatud pitsa saama (pidžaama) täna koju viima.
- **SIRELIN** (3a) räägib tädi Evile: Kui mina titerühmas käisin, olin ma 5-aastane, aga praegu olen juba 3-aastane.
- **SIRELIN** (3a) joob topsist vett ja räägib: Ma ei tohi vett palju juua, sest muidu kasvan nii pikaks vorstiks nagu emme.
- Õpetaja pakub Randelile veel teist portsjonit putru.
RANDEL (5a) : Ma olen emmel nagu kaks kartulikotti raske!
- Õpetaja: Mitu jalga on inimestel ja lindudel?
Lapsed: Kaks.
EKE (3a): Kõigil on kaks jalga, ainult Lembitul on üks.
- Lapsed riietuvad õueminekuks.
KADRI (3a): Ma panin püksikäised kummikusse.

- Õpetaja: Mida on rohkem, kas kastanimune või tammetõrusid?
LAURA (3a): Munakastet.
- Õpetaja: Kes su sünnipäeval käisid?
LEANA (4a): Vanaema ja Heido.
Õpetaja: Kes Heido on? Kas poiss või mees?
LEANA (mõtleb, mõtleb): Peaks poiss olema!
- Õpetaja: Nimetage puid, mis metsas kasvavad!
Lapsed: Kask, kuusk, tammepuu, vahtrapuu.
KARL-ERIK (4a): Maasikapuu!
- Õpetaja: Kes on lindude vaenlased?
PAULIINE (4a): Inimesed, elevandid.
- **ÜLAR** (4a) tuleb esimest korda logopeedi juurde.
Logopeed: Teeme nüüd keeleharjutusi ka! Vaata, kuidas saab keelega mängida! (Logopeed näitab ette).
ÜLAR (tõsiselt): Emme ütleb, et keelt ei tohi näidata!
- **KAROLIN** (4a) vaatas raamatust gepardeid ja ütles:
Käpardid on väga kurjad loomad, nad püüavad kitsi!
- Õpetaja räägib õnnetina valamisest. Küsib lastelt, et kas neil ka kodus tina valati ja kuidas.
KADRI (5a): Jaa, löödi klaase kokku ja sooviti õnne.
PEETER (4a): Jaa!
Õpetaja: Küsimus oli kuidas?
PEETER: Pudelist kallati!
- Õpetaja: Kust kohast me leiba saame?
LAPSED: Poest.
Õpetaja: Kuidas leib poodi saab?
LAPSED: Kaubaauto toob.
Õpetaja: Kust kohast kaubaauto juht leiva autosse võtab?
LAPSED: Oma kodust!
- Logopeed palub Ülaril õpitava häälikuga sõna korrata: Proovi ka öelda!
ÜLARI (4a), kes pole hetkel üldse asjast huvitatud: Ma oskan, aga ma ei viitsi!
- Logopeed: Mis see on? (Osutab siili ninale, et harjutada N-ga algava sõna hääldust).
ATS (5a): Tead ise küll! Mis sa küsid kogu aeg!

- Annabel ja logopeed vaatavad tegevuste pilte ning harjutavad mida teeb? sõna lõpu hääldust. Pilt, kus isa loeb raamatut.

Logopeed: Mida isa teeb?

ANNABEL (4a): Ei tea.

Logopeed: Mida isa teeb, kui ta raamatu peale vaatab?

ANNABEL: Magab vist.

- Lapsed lahendavad töövihikust ülesandeid. Markol on juba valmis.

Õpetaja: Oota veidike, teised lõpetavad selle ülesande ära, siis läheme edasi!

MARKO (5a): Kuhu?

- Õpetajal on vaja hetkeks rühmast ära käia. Õpetaja ütles Atsile: Ats, sina oled praegu korrapidaja, vaatad, et kõik oleks korras! (Õpetaja abi vahetab samal ajal magamistoas voodipesu ning vaikselt jälgib teisest toast lapsi).

ATS (6a) keelab teist last: Ära tee, mina olen siin praegu orjapidaja! (korrapidaja).

- Õppetegevuses räägib õpetaja lastele paigalindudest. **ÜLAR** (4a) hõikab vahele: Ma tean, kes on paigalind! See on see, kes seisab kogu aeg ühe koha peal ja mitte kuskile ei liigu!

- Logopeed küsib Martenilt aadressi: Kus sa elad? **MARTEN** (5a) mõtleb, ei vasta.

Logopeed täpsustab küsimust: Mis külas sa elad? (Marten elab maal).

MARTEN: Kellegi külas ei ela, enda kodus ikka!

- Martti on logopeedi juures. Pildil tüdruk Reet R-häälduse harjutamiseks. R-i harjutamiseks öeldakse lauseid selle kohta, mis Reedal on seljas.

MARTTI (5a) : Reedal on seljas seelik.

Logopeed: Kas on seelik? See on ju kleit.

MARTTI noogutab.

Logopeed: Mille poolest seelik ja kleit erinevad?

MARTTI: Seelik on ainult pepu peal, kleit on igal pool.

- Õppetegevuses vaadeldakse koduloomi ja -linde. Logopeed räägib, et kukel on peas hari ja lõua all lott jne. Pärast mängitakse õppemängu, kus lapsed peavad kirjeldama loomi ja linde neile iseloomulike tunnuste järgi, teised mõistatavad. **KRISTJAN** (5a): Mõista, mõista, kes see on? Tal on kaks jalga ja vars.

- Terve eelnev nädal käsitleti rühmas lõunamaaloomade teemat.

Rasmus on logopeedi tunnis. Pannakse kokku loomade-lindude puslet. Logopeed küsib erinevaid küsimusi puslepildil esinevate loomade-lindude kohta. Näiteks: Kus elab siga? Kus on linnu kodu?

RASMUS (3a): Siga elab lõunamaal. Lind elab lõunamaal jne. (Kallel on sõna „lõunamaal” nii kinnistunud, et muud ta ei vastagi).

Logopeed küsib ka päevasündmuste kohta: Kus me täna matkal käisime?

RASMUS: Lõunamaal.

- Logopeed: Kus sa elad? Mis su tänava nimi on?
ANNABEL (5a) armsalt ja uhkelt: Mina elan pisikesel Põllu tänaval. (Annabel elab tegelikult Väike-Põllu tänaval).
- **RANDEL** (4a) tuleb hingeldades jooksmast: Ma juba ohkan, süda on täis!
- 3aastased lähevad võimlemistunnist. Liikumisõpetaja katsub Karli pead ja kiidab tubli võimlemise eest.
KARL vastab: Mul on juba hing sees!

- Lapsed voolivad loomi.

KULDAR (6a): Mina teen jõejobu!

- 3aastaste rühma lapsed lähevad õppekäigule lasteaia juurviljakeldrisse.

Kokatädi küsib: Miks peavad kartulid pimedas olema?

LAPSED: Siis vargad ei näe!

- Logopeed: Jaota kujundid õigetesse gruppidesse! Igasse gruppi saad ühepalju kujundeid! (Laul on ringid, kolmnurgad ja ruudud.)

JANARI (5a), kellel on puudu veel üks ring: Seda kukerpalli ei ole, see on vist ära kadunud!

- Vanema rühma lapsed on võimlemistunnis mänguhoos.

STEN teatab: Kasvataja, ma ei saa enam joosta, mul süda juba töötab!

- Midrilinnu lapsed võimlemistunnis.

VERONIKA (6a) istub, vaatab oma jalataldu ja teatab: Kasvataja, mu jalad on juba rasvased, ma higistan.

- Liikumisõpetaja läks tundi olles eelnevalt aevastanud.
MARIA (5a): Miks sul silmad verised on? (Õpetaja silmad olid aevastamisest märjad)
- Vanema rühma lapsed hüppasid kõrgust.
Liikumisõpetaja kiidab lapsi – peaaegu terve rühm ületas 55 cm.
Liikumisõpetaja: Tublid olite, hüppasite pool meetrit!
HENRI (6a) istub, mõtleb ja ütleb: Mu silmad peaaegu ei usugi seda!
- **ROBIN** (5a) teatab liikumisõpetajale: Mul hakkavad lihased musklist välja kasvama!
- **ROBI** (5a) vaatab võimlemistunni lõpupoole oma jalataldu: Väsimus hakkab siit juba välja tulema!
- Võimlemistunnis tehakse topispalli viskeid. Enne harjutust saavad kõik palli tõsta ja vaadata. Koos korratakse sõna „topispall”.
Liikumisõpetaja küsib hiljem: Mis on selle palli nimi?
MADIS (5a): Neegripall!
Liikumisõpetaja: Miks?
MADIS See on ju pruuni värvi!
- Võimlemistund on lõppenud. Õpetaja kutsub 4aastaste rühma lapsi jalatseid jalga panema.
PEETER: Mul ei olegi jalatseid, mul on ainult sandaalid!
- Võimlemistunnis hüpatakse kõrgust.
LISETTE (5a) ütleb ühel hetkel osutades kõrgushüppe latile: Pane see palk kõrgemale!
- **JAAK** (5a) võimlemistunnis: Ma ei saa enam joosta, mul on kütus otsas!
- Võimlemistunnis teatab **JANARI** (5a) peale jooksmist: Mul on juba nii kiire, et ma lähen istuma! (Laps oli väga väsinud)
- Logopeed: Su vend lõpetas kevadel lasteaia. Kus su vend nüüd käib?
VALDIS (5a): Ülikoolis!
- Pilt – munad pesas.
Logopeed: Kus munad on?
KERTU (5a): Paki sees!

- Pildil tuttidega sussid.
Logopeed (osutab tuttidele): Mis on sussidele kaunistuseks peale pandud?
OVE (3a): Õhukummid!
- **GEVIN** (4a) teatab: Ma lähen täna lõunast ära!
Õpetaja abi : Kuhu sa siis lähed?
GEVIN: Arsti juurde!
Õpetaja abi: Mis arsti juurde sa lähed?
GEVIN: Rääkiva arsti juurde! (st logopeedi juurde)
- **KARIN** (5a) teatab logopeedile: Minu vend käib kõrvalrühmas, Klaasikildude rühmas! (tegelikult on rühma nimi Naerukillud).
- **KRISTELLA** (5a) tuleb logopeedi juurde tundi ja ütleb:
Tahad , ma näitan, kuidas ma tasakaalu hoian!
Logopeed: No näita!
Kristella teeb „pääsukest”.
Logopeed: Tubli! Sa peaksid iluvõimlemisringis käima!
KRISTELLA: Ma juba käin Tantsuristi Metsastuudios!
(Janne Ristimetsa tantsustuudio)
- Logopeed: Mida tehakse nõelaga?
GERTU (5a): Nõelad mütsi!
- Logopeed (osutades pildile, kus pardike ujub tiigis):
Kus part ujub?
MARKUS (4a): Pärnu jõgis!
- Vaatame riideesemeid ja nende mustreid. Seelikul on peal täpid.
AARON (4a): Seelikul on ringid.
Logopeed: Seelikul on täpid!
AARON: Nagu haige! Mul olid ka täpid!
- Logopeed: Kas sul jõulusalm on peas?
KARL (3a) imestunud toonil: Ei, suus! (osutab suule)
- **KAROLIINA** (3a) jonnib, kuna tahab emmet.
Õpetaja: Mina tahan ka emmet!
KAROLIINA: Sul ei olegi emmet!
Õpetaja: On küll, kust mina siis tulin!
KAROLIINA: Jala tulid, sul ei ole ju autot ka!
- Logopeed: Kellena su ema töötab?
MILAN (5a): Mu ema töötab haiglas. Keegi sai surma, tema aitab.
- Logopeed: Mida elevant teeb? (osutab pildile)
MILAN (5a): Lontsib vett (pripsib londiga vett).

- Logopeed: Mis marjad on pildil? (Vastust ei tule) Need on karusmarjad!
EDUARD (5a): Jah, karud söövad neid!
- Pildil sajaljalgne.
Logopeed: Kes siin on?
GERDA (4a): Kolmejalgne!
- **KAIMO** (5a) teatab uhkelt: Mul on roheline pomm!
Logopeed: Pomm! Missugune pomm!
KAIMO: No see pomm, mis paned augu ette! (Näitab hamba peale)
- Pildil nõel. Küsimused lapsele – mis see on ja mida sellega tehakse?
LOREEN (4a): Tead, minu ema sai haiget! (näitab käe peale)
Logopeed: Mis siis juhtus? Kas emme torkas nõelaga sõrme?
LOREEN: Ei, kalal olid pikad küüned ja siis sai haiget! (Ilmselt lapsele seostus terav nõel pikkade ja teravate kalaluudega)
- Mängitakse vastandsõnade mängu.
Logopeed: Suur.
GREGOR (5a): Nunnu!

- Logopeed: Kas sa oled seenel käinud?
ERKI (4a): Ei!
Logopeed: Kas keegi sinu perest on seeni koju toonud?
ERKI: Vanaema on!
Logopeed: Mida te seentest tegite?
ERKI: No suhkruga!
Logopeed: Suhkruga! Kuidas see küll käib?
ERKI: No segad suhkru ja moosiga seened ära!
- **MIRKO** (5a): On ju, õpetaja, rauast maju pole olemas, ainult Venemaal on!?
- Pildil loomaaia loomad.
Logopeed (osutab elevandile): Kes siin on?
OLIVER (3a): Ole vait!
Logopeed vakatab hetkeks (ei saanud situatsioonist aru), kuid siis mõistab ja kordab rõhutades - elevant!
OLIVER (rõõmsalt): Ole vait!
- Õppemäng „Millest on tehtud?“
Logopeed: Millest on tehtud raamat?
KARL-ERIK (6a): Ajalehtedest!

- Õpetaja: Mis värvi on kiirabiauto?
KARL MARTEN (2,8a): Kiirabi on punane ja küüned on natuke valged!
- Logopeed näitab pilti, kus on kaktus.
Logopeed: Mis see on?
JANARI (6a): Teravoks!
- Logopeed küsib Janarilt üldmõisteid. Esimese rühma piltidel on järgmised esemed: ämber, käärid, käru, mutrivõti. (Oodatav vastus on tööriistad)
Logopeed: Kuidas võib nende kohta öelda ühe sõnaga?
JANARI (7a): Metallid!
Logopeed abistab: Milleks neid kasutatakse?
JANARI: Sellepärast, et saaks raha metallist.
- Majandusjuhataja teatab rühmaõpetajale eelmisel päeval, et homme tuleb Tervisekaitse majja ja kontrollitakse eelkõige rühmasid.
ATS (7a) küsib õpetaja käest hommikul: Kas täna tuleb rühma patrull?
- Lapsed kühveldavad lund.
MARIETTE (2a) tuleb õpetaja juurde, ulatab oma lumelabida: Anna mulle teine lusikas!
- Õpetaja A. on teinud kaks nädalat pikki päevi. Kolmanda nädala esmaspäeva hommikul tuleb tööle õpetaja K. Lõunaajal tuleb õpetajate vahetus ja tuleb tööle õpetaja A.
EGON (6a) imestab siiralt: Juba jälle sina! K. sai alles tööle tulla!
- Muusikaõpetaja: Millal saabuvad kuldnokad?
ATS (7a): Märtsis!
Muusikaõpetaja: Jah, kuldnokad on kevadekuulutajad!
ATS: Homme algab ju kevad, kell kaks hakkavad nad siis tulema!
- Õpetaja tuleb magamistuppa õpetaja abi otsima ja arvates, et ta on kuskil narivoodite vahel voodeid korrastamas, küsib Eliisilt, kes seal mängib: Kus Malle on?
ELIIS (6a): Minuga pole sul küll vaja pahandada (pannes käe südamele)! Ma tõesti ei tea, kus Malle on!
- Õpetaja täidab päevikut.
LISANNA (2a) tuleb õpetaja juurde ja küsib: Mis sa teed siin, kulla mees?

- **KARL MARTEN** (2a) olles käinud lasteaias alles mõned päevad, istub söögilauas ja ütleb: Tutkit!
Õpetaja ei saa aru, kas kuulis ikka õigesti, läheb lähemale ja näeb, et Karl Marten sätib põialt kahe sõrme vahele ja kordab ikka: Tutkit! (ehk tutkit ma teil söön!)
- **KREN** (6a): Selle põõsa lehed on veel toored!
- Õuest tuppa tulles astub Lisanna vaevaliselt trepist üles.
Õpetaja: Kas su väikesed jalad on väsinud?
LISANNA (2a): Mul ei ole jalad, mul on kummikud!
- Lõunasöögiks on piparkoogimehike.
KAIDER (5a): Palun veel meest!
- Õpetaja küsib, et kes teab oma kodu aadressi.
RAMON (5a) tõstab käe ja ütleb: Minu kodu nimi on Sindi, Kiire 12, aga kodu aadressi ma ei tea.
- Enne lugemis- ja kirjutamistegevuse algust kirjutab logopeed tahvile uut tutvustatavat tähte C ja C- ga sõnu lugemiseks. Lapsed uurivad ja arutlevad omavahel, mis täht see küll on. Keegi ei tea.
Lõpuks ütleb **ATS**: See on U poolvend! (õppides J-i, rääkisime, et j on i poolvend).
- **ANNABEL** (5a): Kui ma lasteaeda tulin, siis ma nägin, et lehed olid maha kukkunud ja puu oli kiilakas.
- **MADIS** (6a), kellel näo värvimine läheb joonistamisel untsu: Nad mängivad pimesikku!
- **ALEX** (6a) tagurdavat autot nähes: See auto kardab meid!
- **ANETTE** (6a): Huvitav, kes täna korrapidanik on?
- **KARIN** (6a) rühmakaaslasele: Kulla laps, see käib ju siia!
- Logopeed: Millal on sinu sünnipäev?
STEN-MARTEN (7a): Ma ei mäleta!
Logopeed: Uuri siis ema käest järele!
STEN-MARTEN: Ema ka ei tea! Pean isa käest küsima.
- Logopeed tuleb viimase lapsega tunnist. Lapsed riietuvad õuemeinekuks. Logopeed hakkab ka lapsi riietumisel abistama. Aitab Eliisel mütsi pähe.
ELIISE (3a): Ma ei teadnudki, et sa nii hästi sobid siia rühma!

- **ARMIN** (5a) näitab käe peal olevaid sääsehammustusi ja ütleb: Ema paneb mulle sinna uimastit peale!
- **KÄRT** (5a) tuleb hommikul lasteaeda, toob õpetajale kammi, et soeng korda teha ja räägib: Elu on ikka paremaks läinud!
Õpetaja: Miks?
KÄRT: No meeldis mune värvida ja saan arvutis käia ja...
- Õpetaja on lastega jalutuskäigul. Vesteldakse teemal, mis tänaval keegi elab.
ATS (7a): Õpetaja, mis tänaval sina elad?
Õpetaja, kes elab maal metsade keskel: Mul ei olegi tänavat, ma elan metsas.
ATS ei taha uskuda, uurib ja küsib veel mitu korda, siis vaatab õpetajale kavalalt otsa ja ütleb: Ah-haa, sa mängid Punamütsikesele seal siis vanaema!
- **KREN** (6a): Minu õde ei käi enam koolis, ta läheb tööle.
Õpetaja: Kui vana su õde on?
KREN: Nii vana, et võib juba alkoholi osta.
- **MAIRO** (5a) tuleb õpetaja juurde plastmassist ehitusklotsiga, mis on pisut katki.
Õpetaja: Miks see katki on?
MAIRO: Äkki on mingi haigus!?

